

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาหลักพุทธธรรมในวรรณกรรม สิริจันโทวาท ยอดคำสอน
ผู้วิจัย	: พระศุภโชค สุธมโม (มีธรรม)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูธรรมธรศิริวัฒน์สิริวิฑฒโน, ผศ.ดร.พร.บ. (สังคมศึกษา), M.B.A , Ph.D. (Pali& Sanskrit) : ดร. สิบปมงคล ป้องภา พร.บ (ภาษาอังกฤษ), พร.ม (พระพุทธศาสนา), Ph.D. (Pali&Prakrit)
วันสำเร็จการศึกษา	: มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๐

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวรรณกรรม สิริจันโทวาท ยอดคำสอน ๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมในวรรณกรรม สิริจันโทวาท ยอดคำสอน ๓) เพื่อวิเคราะห์คุณค่าพุทธธรรมในวรรณกรรม สิริจันโทวาท ยอดคำสอน ที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบันเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร(Documentary Research) ผลจากการศึกษาพบว่า

ผู้ประพันธ์วรรณกรรม สิริจันโทวาท ยอดคำสอน คือ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริ จุนโท) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๖ – ๒๔๕๗ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระราชกระวี ในสมัยรัชกาลที่ ๖ เป็นวรรณกรรมเล่มเดียวที่เป็นสำนวนภาษาไทยอีสานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมสั่งสอนประชาชน และวิจารณ์คติความเชื่อในเรื่องของ การทำนายถึงความเสื่อมเมื่อพุทธศาสนา เมื่อได้ล่วงเข้าสู่สามพันปีหลังพุทธกาล

ในวรรณกรรมสิริจันโทวาทยอดคำสอนมีปรากฏ หลักพุทธธรรมทั้งหมด ๘ หลักพุทธธรรม คือ ๑) พุทธธรรมว่าด้วยการปกครอง ๒) พุทธธรรมว่าด้วยผู้อยู่ใต้ปกครอง ๓) พุทธธรรมว่าด้วยความกตัญญูกตเวที ๔) พุทธธรรมว่าด้วยความเสียสละ ๕) พุทธธรรมว่าด้วยสัมมาอาชีวะ ๖) พุทธธรรมว่าด้วยศีล ๗) พุทธธรรมว่าด้วยความเจริญและ ๘) พุทธธรรมว่าด้วยความเสื่อม

ผลการวิเคราะห์ คุณค่าของหลักพุทธธรรมในวรรณกรรมสิริจันโทวาทยอดคำสอน ที่มีต่อสังคมไทยพบว่ามีทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและสังคมโดยสามารถแบ่งได้ ๔ ประการ คือ ๑) คุณค่าด้านการดำเนินชีวิต ๒) คุณค่าที่มีต่อธรรมชาติ ๓) คุณค่าด้านการปกครอง ๔) คุณค่าด้านคติความเชื่อ

Thesis Title : A Study of Buddhadhamma in Sirichndhovasa

Yodkumsom Literature

Rerearcher : Phra Suphachok Sudhammo (Metham)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committees

: Assist Prof. Dr. Phrakrudhammathonsiriwat Siri wattano,
B.A. (Social Study), M.B.A. (Business Administration),
Ph.D. (Pali)

: Dr. Sipmongkol Pongpha, B.A. (Buddhist Studies),
M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Pali & Sanskrit)

Date of Graduation March 26, 2017

ABSTRACT

The present study has undertaken three dominant objectives viz 1) to study the history of Sirichndhovasa Yodkumsom Literature 2) to study the Buddhist principles stated in Sirichndhovasa Yodkumsom Literature 3) to analyze the value of Buddhist principles in Sirichndhovasa Yodkumsom Literature influencing to Thai community presently. Documentary research has been spelt out in the present study.

The research of research as follows ;

Sirichndhovasa Yodkumsom Literature written by Phra Ubalikunupamajan (Chan Sirichanto) in B.E. 2456-2457 when he was positioned as Phrarajakravi during the period of King Rama VI. The said literature was an only book written in Thai Isan language aimed to educate the people and criticize the beliefs in the Buddha's predictions involving the degeneration of Buddhism in which passing over three thousand years after the Buddha born.

The Buddhist principles described in the said literature consisted of eight parts viz. 1) the administration 2) the contolee 3) the gratefulness 4) the sacrifice 5) the right livelihood 6) the precept 7) the advancement and 8) the degeneration

Further, the study has been found that the values of Buddhist principles stated in Sirichndhovasa Yodkumsom Literature influencing to Thai society have been divided into four aspects, both of the private levels and the public levels, as follows; 1) the value in way of life 2) the value in nature 3) the value in administration and 4) the value in belief

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากคณาจารย์และผู้เกี่ยวข้องด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านทั้งส่วนที่เป็นงานด้านวิชาการและงานส่วนภาคสนามผู้เกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระครูธรรมธรศิริวัฒน์สิริวิฑูรโน ผศ.,ดร. ประธานที่ปรึกษาและดร. สิปปมงคล ป้องภาที่ปรึกษาร่วมที่ได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำพร้อมเสนอแนะแนวทางตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอกราบขอบพระคุณพระอาจารย์มหาสิงห์ ฌรงค์ สิรินทรเมธี ดร. พร้อมด้วยพระอาจารย์สุภาพร เตชธโร และผศ.ดร.สุชาติ บุษย์ชยานนท์ที่ทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขออนุโมทนาขอบคุณพระมหาบัณฑิต ปณฺธิตเสวี เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัณฑิตที่ดูแลเป็นกรรมการตรวจทานความถูกต้องและขออนุโมทนาขอบคุณอย่างสูงยิ่งสำหรับบิดามารดาครูและอาจารย์ตลอดจนคณะอุบาสกและอุบาสิกาที่ให้การสนับสนุนและให้ความอุปถัมภ์ผู้วิจัยด้วยปัจจัย ๔ ด้วยดีเสมอมาทำให้ข้าพเจ้าได้ศึกษาเล่าเรียนในระดับมหาบัณฑิตสำเร็จผ่านไปด้วยความราบรื่นด้วยดี

ผู้วิจัยขอนอบน้อมถวายวิทยานิพนธ์ฉบับนี้บูชาพระพุทธคุณของพระพุทธเจ้าทรงเป็นแม่แบบคุณงามความดีที่สำคัญที่พระพุทธองค์มีพระมหากรุณาธิคุณหาที่เปรียบไม่ได้ ด้วยการเสวยสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อประโยชน์ของมหาชนคนหมู่มาทำให้พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่สำคัญควรแก่การนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันจนทำให้ข้าพเจ้ามีแรงบันดาลใจในการศึกษาหลักพุทธธรรมในวรรณกรรม สิริจันโทวาท ยอดคำสอนนี้อันจะยังประโยชน์ต่อสังคมพุทธสมัยใหม่ต่อไป

สารบัญ

เรื่อง หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑ ๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑ ๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑ ๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๗
๑.๘ กรอบคิดในการวิจัย	๘
๑ ๑.๙ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๙
บทที่ ๒ ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมสิริจันโทวาท ยอดคำสอน	๑๐
๒.๑ ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมสิริจันโทวาท ยอดคำสอน	๑๐
๒.๒ ประเภทของวรรณกรรมสิริจันโทวาท ยอดคำสอน	๑๔
๒.๓ ลักษณะการแต่งวรรณกรรมสิริจันโทวาท ยอดคำสอน	๒๔
๒.๔ วัตถุประสงค์ในการแต่งวรรณกรรมสิริจันโทวาท ยอดคำสอน	๓๐
๒.๕ อิทธิพลทางพุทธศาสนาที่มีต่อวรรณกรรมสิริจันโทวาท ยอดคำสอน	๓๙
๒.๖ เนื้อหาโดยย่อของวรรณกรรม สิริจันโทวาท ยอดคำสอน	๔๐
บทที่ ๓ หลักพุทธธรรมในวรรณกรรมเรื่องสิริจันโทวาท ยอดคำสอน	๔๒
๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมโดยทั่วไป	๔๒
๓.๑.๑ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม	๔๕
๓.๑.๒ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรม	๔๖

๓.๑.๓ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับสังขธรรม	๔๖
๓.๒ หลักพุทธธรรมในวรรณกรรม เรื่องสิริจันทโหวาท ยอดคำสอน	๔๗
๓.๓.๑ พุทธธรรมว่าการปกครอง	๔๗
๓.๓.๒ พุทธธรรมว่าด้วยผู้อยู่ใต้ปกครอง	๔๘
๓.๓.๓ พุทธธรรมว่าด้วยความกตัญญูกตเวที	๕๐
๓.๓.๔ พุทธธรรมว่าด้วยความเสียสละ	๕๒
๓.๓.๕ พุทธธรรมว่าด้วยสัมมาอาชีวะ	๕๕
๓.๓.๖ พุทธธรรมว่าด้วยศีล	๕๗
๓.๓.๗ พุทธธรรมว่าด้วยความเจริญ	๕๙
๓.๓.๘ พุทธธรรมว่าด้วยความเสื่อม	๖๒
บทที่ ๔ วิเคราะห์คุณค่าพุทธธรรมในวรรณกรรมสิริจันทโหวาท ยอดคำสอน ที่มีต่อสังคมไทย	๖๕
๔.๑ คุณค่าของวรรณกรรมอีสานโดยทั่วไป	๖๕
๔.๒ วิเคราะห์คุณค่าพุทธธรรมในวรรณกรรมสิริจันทโหวาท ยอดคำสอน ที่มีต่อสังคมไทย	๗๐
๔.๒.๑ คุณค่าด้านการดำเนินชีวิต	๗๐
๔.๒.๒ คุณค่าที่มีต่อธรรมชาติ	๗๙
๔.๒.๓ คุณค่าด้านการปกครอง	๘๑
๔.๒.๔ คุณค่าด้านคติความเชื่อ	๘๒
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๘๘
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๘
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๙๑
บรรณานุกรม	๙๒
ภาคผนวก ก. พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท)	๙๘
ภาคผนวก ข. วรรณกรรมเรื่องสิริจันทโหวาท ยอดคำสอน	๑๐๐
ประวัติผู้วิจัย	

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

(๑) การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรียงตามคัมภีร์ได้ดังนี้

พระวินัยปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)
ส.ส. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก (ภาษาไทย)
อง.ทก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.อฏฐก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อฏฐกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.นวก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย นวกนิบาต (ภาษาไทย)
ขุ.อิติ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ (ภาษาไทย)
ขุ.ขุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ (ภาษาไทย)
ขุ.สุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต (ภาษาไทย)
ขุ.ชา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก (ภาษาไทย)

พระอภิธรรม

อภิ.ก. (ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก กถาวัตถุ (ภาษาไทย)
--------------	---	--------------------------------

(๒) การระบุหมายเลขย่อ

การอ้างพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม / ข้อ / หน้า ตามลำดับเช่น ที.ม. (ไทย) ๑๐ / ๕๐ / ๖๐. หมายถึงการอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์สุตตันตปิฎกทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ ๑๐ ข้อที่ ๕๐ หน้า ๖๐.